

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΡΙΣΙΑΝΟΥ Α.Ε.

www.parisianou.gr • info@parisianou.gr

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Οι ΕΚΔΟΣΕΙΣ **ΠΑΡΙΣΙΑΝΟΥ Α.Ε.** σάς προσκαλούν
στη διαδικτυακή παρουσίαση του βιβλίου
της **ΕΛΕΝΗΣ ΛΑΖΑΡΑΤΟΥ** με τίτλο:

ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ

Υπευθυνότητα-Κατανόηση-Αγάπη

Η εκδήλωση θα λάβει χώρα

την **Παρασκευή 11 Δεκεμβρίου 2020**, στις **18:30**

μέσω του site των εκδόσεων www.parisianou.gr

Ομιλητές:

Νίκος Στεφανής

Καθηγητής Ψυχιατρικής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Ιατρική Σχολή

Ιωάννης Ζέρβας

Καθηγητής Ψυχιατρικής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Ιατρική Σχολή

Ευαγγελία Γαλανάκη

Καθηγήτρια Αναπτυξιακής Ψυχολογίας Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Αναστασία Λαμπροπούλου

Φιλολογος - Μεταφράστρια

Έφη Φωτεινού

Mom Blogger (<https://nouazetamefountouki.gr/>)

Συντονιστής:

Ιορδάνης Καλέσης

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Ψυχοεκπαίδευση των γονέων: Αναγκαιότητα και αξία

Ομιλία στην παρουσίαση του βιβλίου της Ελένης Λαζαράτου

«Γονείς και Παιδιά: Υπευθυνότητα - Κατανόηση - Αγάπη»

Ευαγγελία Γαλανάκη

Καθηγήτρια Αναπτυξιακής Ψυχολογίας

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Σχολή Επιστημών της Αγωγής

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ψυχοεκπαίδευση των γονέων: Αναγκαιότητα και αξία

Ομιλία στην παρουσίαση του βιβλίου της Ελένης Λαζαράτου

«Γονείς και Παιδιά: Υπευθυνότητα – Κατανόηση - Αγάπη»

Ευαγγελία Γαλανάκη

**Καθηγήτρια Αναπτυξιακής Ψυχολογίας
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Σχολή Επιστημών της Αγωγής
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών**

Το βιβλίο «Γονείς και Παιδιά: Υπευθυνότητα - Κατανόηση - Αγάπη» της κ. Ελένης Λαζαράτου, Καθηγήτριας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, είναι μια σημαντική συμβολή στη βιβλιογραφία που απευθύνεται στους γονείς. Πρόκειται για ένα βιβλίο 313 σελίδων, σε μια καλαίσθητη και ελκυστική έκδοση, με λιτή και χαριτωμένη εικονογράφηση, που χαίρεσαι να ξεφυλλίζεις, από τις Εκδόσεις Παρισιάνου.

Η κ. Λαζαράτου γράφει ένα βιβλίο για να διευκολύνει τους γονείς κατά την άσκηση του ρόλου τους. Στόχος της είναι η ερευνητικά τεκμηριωμένη ψυχοεκπαίδευση των συνειδητοποιημένων γονέων, όπως τους αποκαλεί, η οποία περιλαμβάνει την ενημέρωσή τους για τη φυσιολογική ανάπτυξη του παιδιού, καθώς και για τις δυσκολίες προσαρμογής και τις ποικίλες διαταραχές της ανάπτυξης, όπως και για την πρόληψη και αντιμετώπισή τους. Καλύπτονται όλες οι ηλικιακές φάσεις, από τη σύλληψη μέχρι την ενηλικίωση, όπως και όλοι οι τομείς της ανάπτυξης – σωματικός, γνωστικός, κοινωνικός, συναισθηματικός. Δίνεται μεγάλη έμφαση στη διάκριση ανάμεσα στο φυσιολογικό και το παθολογικό, ώστε ο συνειδητοποιημένος γονέας να κινητοποιηθεί εγκαίρως και να αναζητήσει βοήθεια από ειδικό όταν αυτή χρειάζεται.

Έχουμε λοιπόν άλλο ένα βιβλίο για την ανατροφή των παιδιών, το οποίο απευθύνεται στους γονείς; Ναι, αλλά υπάρχει μια σημαντική διαφορά. Στον λόγο του βιβλίου συναρμολογούνται οι πολλαπλές ιδιότητες της συγγραφέως: είναι παιδοψυχίατρος με ψυχαναλυτικό προσανατολισμό, ερευνήτρια και πανεπιστημιακή δασκάλα. Ο πλούτος και η ωφέλεια του βιβλίου βρίσκονται ακριβώς σε αυτή τη σύμπραξη. Οι πληροφορίες και οι προτάσεις του βιβλίου είναι ερευνητικά τεκμηριωμένες: το έρεισμά τους είναι οι έρευνες –παλαιότερες κλασικές έρευνες-ορόσημα, αλλά και οι πρόσφατες ανακαλύψεις– από την Αναπτυξιακή Ψυχολογία, την Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία, την Παιδοψυχιατρική, την Παιδιατρική, τη Γενετική. Η Ψυχανάλυση με όλον τον πλούτο των αρχών, θεωριών, κλινικών παρατηρήσεων και ευρημάτων της και η Ψυχοσωματική διατρέχουν όλο το βιβλίο. Όπου χρειάζεται, γίνονται αναφορές σε σημαντικές συμβολές του Συμπεριφορισμού και της Συστημικής Θεωρίας. Η πλούσια κλινική εμπειρία της συγγραφέως της επιτρέπει να δίνει συμβουλές, δοκιμασμένες στην πράξη, επομένως αποτελεσματικές.

Τα τρία πρώτα κεφάλαια του βιβλίου αφορούν τη γονεϊκότητα, τον γονεϊκό ρόλο και τις γονεϊκές πρακτικές. Το υπόλοιπο βιβλίο ξεδιπλώνει τη φυσιολογική ανάπτυξη από την εγκυμοσύνη έως την ενηλικίωση και πραγματεύεται μια ποικιλία θεμάτων, που αφορούν ό,τι απασχολεί το αναπτυσσόμενο ον και τους ανθρώπους που το φροντίζουν: ύπνος και διατροφή, δυσκολίες προσαρμογής (π.χ. εκφοβισμός), ψυχοκοινωνικά προβλήματα (π.χ. διαζύγιο), νευροαναπτυξιακές διαταραχές (π.χ. ΔΕΠΥ), μαθησιακές δυσκολίες (π.χ. δυσλεξία), ψυχοπαθολογία (π.χ. αγχώδεις διαταραχές). Στο τέλος, παρουσιάζεται πλούσια και χρήσιμη ενδεικτική βιβλιογραφία.

Θα ήθελα να σταθώ στις πολύ εύστοχα επιλεγμένες λέξεις του υπότιτλου: Υπευθυνότητα - Κατανόηση - Αγάπη. Οι λέξεις αυτές συνοψίζουν το υπόβαθρο του βιβλίου, τον στόχο του, τους λόγους για τους οποίους θα ωφεληθούν οι γονείς που θα το επιλέξουν.

Υπευθυνότητα: Η υπευθυνότητα είναι το κύριο γνώρισμα της ενήλικης κατάστασης, που, θεωρητικά τουλάχιστον, είναι συνώνυμη της ωριμότητας. Όπως τονίζει η συγγραφέας, ο γονέας που θα επιλέξει και θα διαβάσει ένα τέτοιο βιβλίο, έχει επίγνωση ότι είναι υπεύθυνος για την επιβίωση και την ψυχοσωματική ευεξία του παιδιού του. Τι σημαίνει όμως η υπευθυνότητα του γονέα;

- Ωριμη υπευθυνότητα σημαίνει ότι ο γονέας αναλαμβάνει τις ευθύνες που του αναλογούν, ούτε κάτι περισσότερο (δεν είναι ένοχος για οτιδήποτε συμβαίνει ή δεν συμβαίνει στην οικογένειά του), ούτε κάτι λιγότερο, καθώς από τη στιγμή που γίνεται κανείς γονέας, δεν είναι δυνατόν να ακυρώσει αυτή την ιδιότητα. Βρίσκεται σε δέσμευση με το παιδί του, όπως λέει η συγγραφέας.

- Ωριμη υπευθυνότητα σημαίνει και ότι το ενήλικο στοιχείο συνομιλεί με το παιδικό στοιχείο του γονέα, ορθότερα ίσως το βρεφικό, και αυτά τα δύο αλληλοεμπλουτίζονται, υπάρχει συν-ανάπτυξη, με αποτέλεσμα ο ίδιος ο γονέας, διατηρώντας επαφή με τις ρίζες του, να δημιουργεί τον κόσμο εξ αρχής, όπως ένα μικρό παιδί, αλλά και να μπορεί να έρχεται στη θέση του παιδιού του. Ένας δημοφιλής όρος για να το αποδώσει αυτό είναι η ενσυναίσθηση, αλλά πρόκειται για πολλά περισσότερα από αυτήν, τα οποία διακινούνται σε συνειδητό και ασυνείδητο, προπάντων, επίπεδο. Μάλλον ο όρος ταύτιση/ταυτίσεις θα απέδιδε πληρέστερα αυτό που συμβαίνει. Στο βιβλίο αυτό, η ίδια η συγγραφέας έρχεται στη θέση και των γονέων και των παιδιών και υλοποιεί τον στόχο της, που είναι να βοηθήσει τους γονείς να βλέπουν μες από τα μάτια των παιδιών, όπως γράφει.

- Ωριμη υπευθυνότητα σημαίνει ακόμη ότι, ενώ ο ενήλικος έχει αναπτύξει μεγάλη αυτονομία, ταυτόχρονα έχει μια καλή επαφή με τις ατέλειες, τους περιορισμούς, τις ανώριμες όψεις του, μια κάποια σοφή επίγνωση. Η καλή επαφή του γονέα με τις ατέλειες, περιλαμβάνει τρία πράγματα:

Πρώτον, ο γονέας αναγνωρίζει πως έχει ατέλειες και κινητοποιείται να τις περιορίσει – διαβάζοντας αυτόν τον εξαιρετικό οδηγό για την ανατροφή των παιδιών, γενικά αναζητώντας βοήθεια, συμβουλευτική, ψυχοθεραπεία, αν χρειάζεται.

Δεύτερον, ο γονέας νιώθει την παγίδα του καταναγκασμού της επανάληψης: δεν υπάρχει ένας τέλειος τρόπος να κάνει ο γονέας τα πράγματα με το παιδί του (δεν υπάρχει τέλειος γονιός, αλλά επαρκώς καλός) και δεν είναι δυνατόν να αποφύγει να

εγκλωβιστεί κάποια στιγμή σε καταναγκαστικές επαναλήψεις. Όμως καλή επαφή με την πραγματικότητα σημαίνει ότι ο γονέας περιορίζει την τελειοθηρία – αυτό τονίζει η συγγραφέας σε περισσότερα από ένα σημεία στο βιβλίο της, απαλύνοντας το άγχος και τις ενοχές των γονέων-αναγνώστων.

Τρίτον, σε μια τέτοια τρομερή σχέση, όπου ο ένας έχει εμφυσήσει τη ζωή στον άλλον και οι δεσμοί αίματος είναι ακατάλυτοι, στον νου των γονέων, προτού ακόμη γεννηθεί, το παιδί υπάρχει ως φαντασιωσικό παιδί. Αυτό το σημείο το επεξεργάζεται συχνά στο βιβλίο η κ. Λαζαράτου. Αν αυτό το φαντασιωσικό παιδί δεν συμπίπτει –και αυτό γίνεται συνήθως– με το πραγματικό παιδί, ο γονέας δεν θα αποδέχεται τις «ατέλειες» του πραγματικού παιδιού του. Μπορεί ένα βιβλίο να βοηθήσει τον γονέα να τροποποιήσει τις φαντασιώσεις του, ουσιαστικά να πενήσει το τέλειο παιδί και να αποδεχθεί το πραγματικό παιδί; Σε κάποιες περιπτώσεις, ναι. Το βέβαιο όμως είναι ότι το βιβλίο αυτό τον ενημερώνει ότι υπάρχει η διάσταση ανάμεσα στο φαντασιωσικό και στο πραγματικό παιδί. Για αρκετούς γονείς, αυτό είναι μια ανακάλυψη που θα τους προβληματίσει, αν όχι θα τους συνταράξει – είναι το πρώτο απαραίτητο βήμα στον μακρύ δρόμο της γονεϊκότητας.

- Ενήλικη υπευθυνότητα σημαίνει ακόμη και έναν ήπιο έλεγχο των ενορμήσεων, των ορμών του ασυνειδήτου, κυρίαρχο γνώρισμα της ωριμότητας του γονέα, αλλά και του παιδαγωγού. Αυτός ο ενήλικος αναγνωρίζει τη διαφορά των γενεών και μεταδίδει στο παιδί, συνειδητά και ασυνείδητα, το μήνυμα ότι αυτή η διαφορά πρέπει να τηρείται και να γίνεται σεβαστή – ένα άλλο στοιχείο που τονίζει η κ. Λαζαράτου, αντλώντας από το ψυχαναλυτικό της υπόβαθρο. Και βέβαια ωριμότητα σημαίνει και μια σχετική σταθερότητα, δηλαδή μια αποκρυσταλλωμένη σε γενικές γραμμές ταυτότητα, μεγάλο ζητούμενο σε έναν κόσμο ασταθή, ρευστό, απρόβλεπτο, χωρίς όρια. Και αυτή η σταθερότητα δοκιμάζεται συνεχώς από την εγγενή αμφιθυμία του ανθρώπου, τις αντιφάσεις του, τα διπλά μηνύματα που δίνει στους άλλους.

Κατανόηση: Η κατανόηση βασίζεται στη γνώση της ανάπτυξης και των δυσκολιών του παιδιού – τα γνωρίσματα, τις αιτίες, τους τρόπους αντιμετώπισης. Είναι μια γνώση εμποτισμένη με συναίσθημα. Ακριβέστερα, με συγκίνηση, αυτό που μας κινεί ομού. Άλλωστε, το σκέπτεσθαι είναι μια διαδικασία συνδέσεων, να ενώνει κανείς, να συνέχει, να συναρμόζει, πηγαίνοντας σε βάθος, και αυτό σημαίνει ότι το σκέπτεσθαι εκφράζει τη μεγάλη δύναμη που έχουμε εντός μας να ερωτευόμαστε τον κόσμο, εν τέλει να αγαπάμε.

Αγάπη: Η αγάπη, η τρίτη λέξη του υπότιτλου, είναι η εμβληματική λέξη για τη σχέση γονέων-παιδιού. Αυτή η ενόρμηση της ζωής πάντα αντιμάχεται –ευτυχώς– την άλλη μεγάλη δύναμη που μας ωθεί να απο-συνδέουμε, να καταστρέφουμε. Και το βιβλίο αυτό βρίσκεται στην πλευρά της ενόρμησης της ζωής.

Η κ. Λαζαράτου είναι και σε θέση παιδαγωγού, διδάσκει τους γονείς. Ο λόγος της έχει ως κύριο γνώρισμα τη διακριτικότητα, το επιστημονικό τακτ και το παιδαγωγικό τακτ. Είναι πολύ εύκολο να μην ακολουθήσει ένας συγγραφέας τον δρόμο της διακριτικότητας. Να γίνει παρεμβατικός, να κουνήσει το δάχτυλο στους γονείς, ανοιχτά ή, ακόμη χειρότερα, καλυμμένα, και να προσπαθήσει να τους σαγηνεύσει, να τους αποπλανήσει. Τότε, η επιθυμία του συγγραφέα έρχεται να αλλοτριώσει την επιθυμία του αναγνώστη. Η συγγραφέας έχει σαφή θέση απέναντι σε αυτό: δεν

προσφέρει μαγικές λύσεις και τεχνάσματα. Δεν καταφεύγει στην ψευδο-ρητορική. Σε αρκετά σημεία, αναφέρεται στη σημασία και τη διαφορά της επιθυμίας των γονέων από την επιθυμία των παιδιών, στη μοναδικότητα και την ιδιαιτερότητα του καθενός, στην ελευθερία των γονέων, των αναπτυσσόμενων ανθρώπων και των οικογενειών να αυτοπροσδιορίζονται με τον δικό τους ξεχωριστό τρόπο. Άλλωστε, και η συμβουλή της προς τους γονείς είναι: «Αφήστε το παιδί σας να σας εκφράσει τις ανάγκες του και να σας καθοδηγήσει».

Τέλος, θέλω να τονίσω ότι ένα εξαιρετικό βιβλίο για την ανατροφή των παιδιών, απευθύνει μια μοναδική πρόσκληση προς τον κάθε γονέα-αναγνώστη να συνδεθεί όχι μόνο με το παιδί του, αλλά και με τα δικά του παιδικά χρόνια και τους δικούς του γονείς. Η πρόσκληση αυτή διατρέχει τις σελίδες του βιβλίου για το οποίο μιλάμε απόψε. Είναι μια πρόσκληση για εκ νέου επεξεργασία του φαντασιακού, των παιδικών βιωμάτων του γονέα, που αποκτούν επικαιρότητα κατά την άσκηση του γονεϊκού ρόλου, με τρόπο ασυνείδητο, λανθάνοντα και αναπόδραστο. Μια πρόσκληση λοιπόν προς τον γονέα να παλινδρομήσει κάπως στα σημεία καθήλωσής του και να τα βιώσει αλλιώς, ίσως ως μια αποκαλυπτική ή και διορθωτική εμπειρία. Εν τέλει, ο γονέας μπορεί να διαβάσει το βιβλίο αυτό (και) σαν παιδί.

Κλείνοντας, θέλω να τονίσω πόσο σημαντικά είναι στον απρόβλεπτο κόσμο μας τα βιβλία αυτοβοήθειας, οι οδηγοί από ειδικούς. Η κ. Λαζαράτου έχει επιμεληθεί και μια σειρά βιβλίων με τίτλο «Ζωή και Μάθηση» από τις εκδόσεις Παρισιάνου, καθώς και άλλα βιβλία που απευθύνονται σε παιδιά και εφήβους και μπορούν να διαβαστούν από κοινού με ενηλίκους, αλλά και αυτόνομα. Με την ευκαιρία, αναφέρω και τη σειρά με τίτλο «Τι να κάνεις όταν: Οδηγοί για Παιδιά», της οποίας έχω την επιστημονική επιμέλεια, και απευθύνεται σε παιδιά, γονείς και επαγγελματίες ψυχικής υγείας, και αυτή από τις εκδόσεις Παρισιάνου, προς τις οποίες εκφράζω και δημόσια ένα μεγάλο ευχαριστώ για τη φροντίδα με την οποία περιέβαλαν όλα αυτά τα εγχειρήματά μας.

Θεωρώ ότι το βιβλίο «Γονείς και Παιδιά» είναι πολύτιμος οδηγός όχι μόνο για τους γονείς και τους μελλοντικούς γονείς, μητέρες και πατέρες, αλλά και για τους εκπαιδευτικούς κάθε βαθμίδας. Διότι παρέχει στους εκπαιδευτικούς ένα πρότυπο/υπόδειγμα για το περιεχόμενο και τη μορφή της συμβουλευτικής προς τους γονείς και για τη συνεργασία με την οικογένεια. Επομένως, το συστήνω ανεπιφύλακτα και στους εκπαιδευτικούς, τους εν ενεργεία και τους μελλοντικούς.

Αγαπητή κυρία Λαζαράτου, εύχομαι το βιβλίο σας να είναι καλοτάξιδο και, ιδίως αυτόν τον παράξενο καιρό, να αγγίζει πολλούς ανθρώπους, όπως του αξίζει.